

Отже, інкорпорування норм та директив ЄС в українське законодавство, що передбачено Угодою про САП, залежить в першу чергу від активності Мінінфраструктури, Державіаслужби, та Комітетів ВРУ з питань транспорту та з питань промислової політики та підприємництва. Державіаслужба забезпечує адаптацію національного законодавства з питань цивільної авіації до законодавства ЄС, розробляє, приймає та впроваджує авіаційні правила України.

Література

1. External Aviation Policy - A Common Aviation Area with the EU's neighbours. European Commission, Mobility and Transport [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://ec.europa.eu/transport/modes/air/international_aviation/external_aviation_policy/neighbourhood_en.htm

2. Перспективи приєднання України до спільного авіаційного простору ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://europewb.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/policy-brief-avia.pdf>

УДК 343.352(043.2)

Матвійчук А. В., д.філос.н., доцент,
юридичний факультет,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка С. Дем'янчука», м. Рівне

СУЧАСНІ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ПІДХОДИ ДО ФЕНОМЕНУ КОРУПЦІЇ

Історична практика доводить, що успішність держави багато в чому детермінується рівнем ефективності антикорупційної політики. Корупція в усіх її варіантах як правило призводить до руйнівних наслідків для державно-політичних інститутів та економіки країни, підриває стабільність держави. Передусім корумпованість влади підриває віру громадян у соціальну справедливість, створює політичну та соціально-економічну нестабільність в суспільстві. Водночас ефективна протидія корупції визначає необхідність спеціальної уваги до сутності феномену корупції, а її дослідження набуває характеру актуальної та фундаментальної наукової проблеми.

Зауважимо, що корупцію як правило потрактовують як будь-який прояв зловживання на державній службі державним чиновником або особою, прирівняною до нього в будь-яких приватних або групових інтересах за будь-який тип винагороди. При цьому

феномен корупції знаходиться у предметному полі багатьох наук – політології, соціології, філософії, психології, правознавства, етики, теорії управління. Попри це, знання про феномен корупції досі недостатньо систематизовані, паралельно побутують різні за змістом трактування корупції. Тут варто згадати позицію польських дослідників, які вказують на те, що у соціологічних і політологічних працях наводиться багато тлумачень корупції, але даним поняттям визначається, як правило, більш широкий спектр явищ, ніж в юридичних термінах [1]. З іншого боку, звернення до різних спроб визначення поняття «корупція» є корисним, оскільки надає можливість скласти максимально повне та, водночас, різнобічне уявлення про нього.

Зокрема, багаторічний керівник міжнародної організації Transparency International Джеремі Поуп (Jeremy Pope) наголошує, що корупція стосується способів поведінки представників публічної влади, як політиків, так і чиновників цивільної служби, внаслідок яких вони незаконно і необґрунтовано збагачуються і допомагають збагачуватися близьким собі особам шляхом неправильного використання переданої їм влади [2, с. 34]. Своєю чергою, польська дослідниця Марія Ярош (Maria Jarosz) вказує на те, що корупція охоплює цілу низку різноманітних злочинних способів поведінки: хабарництво, платне заступництво, непотизм, організацію тендерів таким чином, щоб виграв конкретний постачальник, використання політичної посади або економічного становища з метою забезпечити вигідні посади своїм (чи партійним) прихильникам, всупереч інтересам держави та суспільства [3, с. 200].

Зауважимо, що згідно з рекомендаціями експертів Світового банку прийнято розрізняти два види корупції: чиновницьку корупцію («повсякденна корупція») і узурпацію держави (політична корупція). Чиновницька корупція визначається як хабарництво, з яким середньостатистичний громадянин стикається, наприклад, під час контактів з чиновниками, поліцейськими або співробітниками медичних установ. Про узурпацію держави можемо говорити, коли процеси розроблення законів, управління державою або функціонування правосуддя захоплюються особами або групами осіб, які приймають позитивні для них і негативні для більшої частини суспільства рішення.

Український дослідник Сергій Серьогін в контексті теорії державного управління визначає корупцію як соціальне явище, що полягає в порушенні правових і моральних норм заради отримання особистого нелегітимного доходу особами, яким доручено виконання обов'язків у сфері публічного управління [4]. Натомість

український науковець Сергій Рогульський розглядає корупцію у суто юридичному контексті та пропонує визначити поняття «корупція» як незаконне прийняття майнових та немайнових послуг, благ і переваг особами, що уповноважені на виконання державних функцій, або особами, що відповідно до закону прирівнюються до них, з використанням свого правового статусу та пов'язаних з ним можливостей, а також підкуп зазначених осіб шляхом незаконного надання їм фізичними та уповноваженими представниками юридичних осіб цих благ, послуг та переваг з метою отримання від осіб, уповноважених на виконання державних функцій, або осіб, що прирівнюються до них певних привілеїв [5].

Отож корупцію доречно визначити, як аморальну та злочинну діяльність, що полягає у використанні посадовими особами довірених їм прав і владних можливостей з метою особистого збагачення. З іншого боку, очевидно, що корупція належить до тих проблем, які неможливо вирішити у відриві від політичних, економічних та ідеологічних проблем країни, що мають визначальний характер для масштабів корупції та її змісту.

Переконані, що ефективність протидії корупції, значною мірою залежить від здійснення продуманої антикорупційної політики. При цьому її предметною сферою є, передусім, сфера публічного адміністрування, правоохоронна та судова сфера, освіта. Здійснення результативної антикорупційної політики передбачає залучення антикорупційного механізму, під якими прийнято розуміти систему політичних, інституційних, соціально-економічних культурних і правових заходів, які суспільство і держава застосовують у протидії корупції. Важливим чинником і каталізатором антикорупційної політики є активна позицію громадян, щодо неприйняття всіх корупції – повсякденної до політичної.

Література

1. Как бороться с коррупцией? Принципы разработки и внедрения антикоррупционной стратегии для Польши / ред. Марианна Доманьска. – Варшава: Фонд им. Стефана Батория, 2010. – 78 с.
2. Pope Jeremy. Rzetelność życia publicznego: metody zapobiegania korupcji / Jeremy Pope, przekł. Maciej Pertyński – Warszawa: Wydawnictwo ISP, 1999. – 272 s.
3. Jarosz Maria. Władza. Przywileje. Korupcja / Maria Jarosz – Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2004. – 264 s.
4. Серьогін С.С. Соціальна сутність корупції в органах державної влади / С.С. Серьогін // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. – 2009. – Вип. 3(3). – С. 130-132.

5. Рогульський С.С. Соціально-правовий аналіз поняття корупції і корупційних діянь / С.С. Рогульський // Актуальні проблеми міжнародних відносин: збірник наук. праць. – 2000. – Вип. 24 (ч. II). – С. 153-164.

УДК 340:347.82(043.2)

Микулець В. Ю., к.ю.н., доцент,
юридичний факультет,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка С. Дем'янчука», м. Рівне

СУЧАСНА СПЕЦИФІКА ПРИКОРДОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ БЕЗПЕЧНИХ АВІАПЕРЕВЕЗЕНЬ

Кризові явища в сучасному світі, а також соціальні та економічні потрясіння, що відбулися на території сучасної Європи на початку ХХІ ст., зумовили формування системи загроз національній безпеці європейських держав у всіх сферах її життєдіяльності. Найбільш гостро і чітко ці загрози проявляються в прикордонній сфері. Загрози ці численні і різноманітні: від безмитного експорту-імпорту контрабанди, ввезення-вивезення наркотиків і зброї до прямого відторгнення територій. Так військова агресія Російської Федерації проти України, що супроводжується здійсненням заходів, спрямованих на дестабілізацію політичної та економічної ситуації в Україні, актуалізує особливу уваги до феномену прикордонної діяльності, наукове розуміння якого є основою забезпечення захисту державного кордону України та кордонів її європейських партнерів.

Між тим в умовах зростаючих обсягів авіаперевезень, зокрема міжнародних, зростає участь цивільної авіації та системи аеропортів у прикордонній діяльності. Очевидно підвищується роль працівників цивільної авіації у питаннях забезпечення безпечних (в усіх смислах цього слова) авіаперевезень. Отож у світлі цього, а також з урахуванням актуальних геополітичних викликів (потенційних та реальних військових й політико-економічних загроз) першочергова увага національними урядами (зокрема, українським) приділяється питанням вдосконалення державного управління в сфері забезпечення безпеки держави в її прикордонному просторі.

Одразу зауважимо, що до феномену прикордонної діяльності нині існують різні наукові та нормативно-правові підходи. Передусім відзначається, що прикордонна діяльність пройшла певну еволюцію і має певні закономірності розвитку: 1) обумовленість прикордонної